



Πρεσβεία της Ελλάδος στη Σόφια  
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

## ΕΡΕΥΝΑ ΑΓΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΙΧΘΥΗΡΩΝ ΣΤΗ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ



**Σύνταξη:** Ρουβά Αλεξάνδρα, Γραμματέας ΟΕΥ Γ'  
Παπαθανάση Σοφία, Ασκούμενη Πρεσβείας

**Επιμέλεια:** Μίχας Δημήτριος, Γενικός Σύμβουλος ΟΕΥ Β'

Σόφια, Δεκέμβριος, 2023



## ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΛΑΔΟΥ/ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ .....	3
A.1 Περιγραφή Κλάδου - Γενικά Χαρακτηριστικά .....	3
A.2 Ιστορική Αναδρομή .....	3
A.3 Συγκριτική σπουδαιότητα του κλάδου/προϊόντος .....	4
B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ .....	4
B.1 Δομή Παραγωγής .....	4
B.2 Εξέλιξη Παραγωγής .....	5
B.3 Τεχνολογία παραγωγής .....	13
B.4 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής .....	13
Γ. ΖΗΤΗΣΗ .....	14
Γ.1 Μέγεθος αγοράς/ τμήματα αγοράς .....	14
Γ.2 Αγοραστική συμπεριφορά .....	14
Γ.3 Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης .....	15
Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ .....	17
Δ.1 Ροές εμπορίου - εμπορικό ισοζύγιο κλάδου/προϊόντος .....	17
Δ.1.1. Εξαγωγές από Βουλγαρία .....	17
Δ.1.2. Εισαγωγές προς Βουλγαρία .....	18
Δ.2 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών με Ελλάδα .....	20
E. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ .....	23
E.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου .....	23
Z. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ .....	24
Z.1 Προοπτικές ελληνικών προϊόντων .....	24



## **A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΛΑΔΟΥ/ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ**

### **A.1 Περιγραφή Κλάδου - Γενικά Χαρακτηριστικά**

Με τον όρο αλιεία, εννοούμε την απόσπαση ψαριών και άλλων υδρόβιων ζώων από τον βιότοπο τους (λίμνες, θάλασσες, ποτάμια και ιχθυογενετικούς σταθμούς). Το ψάρεμα είναι μια πανάρχαια πρακτική με ποικιλία τεχνικών και παραδόσεων, που έχουν μεταμορφωθεί εν μέρει από τα σύγχρονα τεχνολογικά επιτεύγματα. Η παραγωγή ψαριών στην Βουλγαρία προέρχεται κυρίως από την αλιεία στη Μαύρη Θάλασσα, καθώς και από την ιχθυοκαλλιέργεια. Σε σύγκριση με άλλες χώρες, η Βουλγαρία έχει σχετικά μικρή εμπειρία στον τομέα της ιχθυοκαλλιέργειας.

### **A.2 Ιστορική Αναδρομή**

Η ανάπτυξη της ιχθυοκαλλιέργειας στη Βουλγαρία ξεκίνησε στα τέλη του 19ου αιώνα με τη δημιουργία των πρώτων εκτροφείων θαλάσσιας πέστροφας την περίοδο 1889 – 1900 (*Oncorhynchus mykiss*), ενώ τα πρώτα εκτροφεία κυπρίνου (γριβάδι, σαζάνι [*Cyprinus carpio*]) δημιουργήθηκαν την περίοδο 1941 – 1945 στις πόλεις Σόφια, Φιλιππούπολη και Γιαμπόλ. Την περίοδο 1950 – 1990, η ιχθυοκαλλιέργεια αντιμετωπιζόταν ως παρεπόμενη οικονομική δραστηριότητα που σχετιζόταν κυρίως με τα μεγάλης έκτασης αρδευτικά έργα. Επρόκειτο κυρίως για ιχθυοκαλλιέργεια εσωτερικών υδάτων (φράγματα, δεξαμενές, ποταμοί) και προσέφερε ετησίως περί τους 20.000 τόνους ψαριών (μέσα δεκαετίας 1980). Την περίοδο αυτή, κύρια πηγή ψαριών ήταν η υπεράκτια θαλάσσια αλιεία, η οποία χάρη στον στόλο της «Ωκεάνιας Αλιείας» (Οκεάνσκι Ριμ ολόφ), προσέφερε ετησίως περί τους 120.000 – 150.000 τόνους ψαριών (μέσα δεκαετίας 1980). Ο στόλος αποτελούνταν από τριάντα (30) τράτες ανοικτής θάλασσας και έξι (6) πλοία – ψυγεία και δρούσε και στις έξι κύριες περιοχές αλιείας του Ατλαντικού Ωκεανού. Η κατάρρευση της κεντρικά σχεδιαζόμενης οικονομίας και η επακόλουθη ιδιωτικοποίηση διέλυσαν τον στόλο της «Ωκεάνιας Αλιείας» και αναδιάρθρωσαν το σύνολο του αλιευτικού τομέα, επιφέροντας δραματικό περιορισμό τόσο στην αλιευτική όσο και στην ιχθυοκαλλιεργητική παραγωγή. Η πτωτική πορεία της παραγωγής συνεχίσθηκε πέραν της δεκαετίας, επηρεάζοντας, κυρίως, τη θαλάσσια αλιεία, η οποία δεν έπαυσε να κινείται καθοδικά μέχρι και τα μέσα του 2000. Από τις αρχές του 2008, με την έναρξη του κοινοτικού



Επιχειρησιακού Προγράμματος για την ενίσχυση της βουλγαρικής αλιείας/ιχθυοκαλλιέργειας («European Fisheries Fund Operational Program for the Bulgarian Fisheries Sector 2007 – 2013»), ο κλάδος εισήλθε σε πορεία προσαρμογής με την Κοινή Αλιευτική Πολιτική (Common Fisheries Policy).

### **A.3 Συγκριτική σπουδαιότητα του κλάδου/προϊόντος**

Στη βουλγαρική οικονομία, η αλιεία και η ιχθυοκαλλιέργεια δεν αποτελούν κρίσιμους τομείς, καθώς το μερίδιό τους στο ΑΕΠ είναι μικρότερο από 1%, μολταυτά είναι εξαιρετικά σημαντικοί, καθώς αποτελούν μέσο διαβίωσης για ορισμένες κοινότητες της χώρας αλλά και ενισχύουν οικονομικά σε σημαντικό βαθμό τις βουλγαρικές παράκτιες περιοχές της Μαύρης Θάλασσας.

## **B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ**

### **B.1 Δομή Παραγωγής**

Η Βουλγαρία είναι φτωχή σε λίμνες και μεγάλα ποτάμια. Οι διαθέσιμοι υδάτινοι πόροι για την αναπαραγωγή ψαριών και άλλων οργανισμών περιλαμβάνουν τα χωρικά παράκτια ύδατα της Μαύρης Θάλασσας και τα τεχνητά υδάτινα σώματα στο εσωτερικό της χώρας. Τα τελευταία τροφοδοτούνται από ποτάμια, υπόγεια νερά (πηγές ή γεωτρήσεις), βροχή και λιώσιμο χιονιού. Ο μέσος διαθέσιμος όγκος νερού ανά κάτοικο ετησίως είναι 2.300-2.500 κυβικά μέτρα. Επισημαίνεται ότι περίπου το 44% του νερού που χρησιμοποιείται, προορίζεται για άρδευση, το 13% για πόσιμο και οικιακό νερό και το 43% για βιομηχανικές ανάγκες.

Η παραγωγή ψαριών και θαλασσινών στη Βουλγαρία προέρχεται κυρίως από την αλιεία στη Μαύρη Θάλασσα και την ιχθυοκαλλιέργεια στα γλυκά και θαλασσινά ύδατα. Τα αλιεύματα γλυκού νερού, τα οποία προέρχονται κυρίως από το Δούναβη και βρίσκονται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα. Τα αλιεύματα της Μαύρης Θάλασσας παρέμειναν σταθερά τα τελευταία χρόνια, αν και παρουσίασαν σημαντική αύξηση το 2022, ενώ η παραγωγή από ιχθυοκαλλιέργειες, κυρίως κυπρίνου και πέστροφας, έχει σταθερή αύξηση.

Ορισμένα είδη ψαριών της Μαύρης Θάλασσας αλιεύονται μόνο εποχιακά λόγω της μεταναστευτικής φύσης τους. Άλλα ψάρια, τα



λεγόμενα εγχώρια είδη υπόκεινται σε αλιεία καθόλη τη διάρκεια του έτους. Σε αυτά περιλαμβάνεται η παπαλίνα, το καλκάνι, ο γωβιός, το σαφρίδι, ο κέφαλος και το νταούκι. Στα είδη ψαριών που μεταναστεύουν περιλαμβάνεται ο γαύρος, το σκυλόψαρο και η παλαμίδα. Σημειώνεται ότι τα αποθέματα των ειδών του οξύρρυγχου της Μαύρης Θάλασσας έχουν μειωθεί δραματικά τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Η προστασία αυτών των αποθεμάτων, ιδιαίτερα του οξύρρυγχου μπελούγκα (*huso huso*) απαιτήσε τη λήψη ειδικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένου του μορατόριουμ της αλιείας τους σε ολόκληρη την περιοχή της Μαύρης Θάλασσας για περίοδο 5 έως 10 ετών.

Όσον αφορά στην αλιεία, αναφερόμαστε σε περίπου είκοσι είδη της Μαύρης Θάλασσας από τα συνολικά 134 είδη ψαριών και πάνω από δώδεκα είδη ιχθύων γλυκού νερού από περισσότερα από 140 είδη που έχουν καταγραφεί σε βουλγάρικα γλυκά και υφάλμυρα νερά.

Τα πιο δημοφιλή ψάρια που εκτρέφονται στη Βουλγαρία είναι η ιριδίζουσα πέστροφα (*Oncorhynchus mykiss*), ο απλός κυπρίνος (*Cyprinus carpio*) και οι κινέζικοι κυπρίνοι (*Hyporhthalmichthys molitrix*, *Hyporhthalmichthys nobilis*, *Ctenopharyngodon idellus*) ενώ η κύρια παραγωγή από τη θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια είναι τα Μεσογειακά μύδια (*Mussel-provitellaiscialus*).

Οι ιχθυοκαλλιεργητές πωλούν την παραγωγή τους κυρίως στην εγχώρια αγορά. Ειδικότερα, σχεδόν το 100% των πωλήσεων των παραγόμενων ποσοτήτων κυπρίνου πωλείται εντός της βουλγαρικής επικράτειας. Σημειώνεται ότι η πλειονότητα των ποσοτήτων που εξάγονται είναι με τη μορφή κατεψυγμένων προϊόντων ψαριών

## **B.2 Εξέλιξη Παραγωγής**

Κάποιοι από τους κύριους προορισμούς της βουλγαρικής ιχθυοκαλλιέργειας γλυκού νερού, όπως της ιριδίζουσας πέστροφας και του κυπρίνου, είναι η Ρουμανία, η Σερβία και η Βόρεια Μακεδονία. Η Ρουμανία αποτελεί επίσης μια σημαντική αγορά, η οποία δέχεται τα πιο άφθονα είδη ιχθυηρών της Μαύρης θάλασσας, όπως την παπαλίνα. Σημειώνεται ότι η ζήτηση για το καλκάνι οφείλεται κυρίως στην τουρκική αγορά.

Η ζήτηση για μαλάκια που συλλέγονται από τη Μαύρη Θάλασσα οφείλεται εξ ολοκλήρου στις ξένες αγορές. Ένα μεγάλο μέρος του συνόλου των αλιεύματων Οστράκων του Θωμά (*gara venosa*) επεξεργάζεται και εξάγεται στην Ιαπωνία και την Κορέα. Το ίδιο



φαινόμενο παρατηρείται και με τα διάφορα είδη αχιβάδων ,τα οποία δεν καταναλώνονται εγχώρια αλλά αποστέλλονται νωπά ή κατεψυγμένα στην Ισπανία, την Ολλανδία, την Ιταλία και την Ελλάδα.

Κατά την περίοδο 2014-2019, ο κυπρίνος διατήρησε τον κυρίαρχο ρόλο του στη βουλγαρική ιχθυοκαλλιέργεια. Από τα είδη κυπρίνου, ο επονομαζόμενος κοινός κυπρίνος αποτελούσε σχεδόν το 60% της συνολικής παραγωγής κυπρίνου και κατά μέσο όρο το 40,4% της συνολικής παραγωγής ψαριών για την περίοδο 2014-2019. Ακολουθούσε ο λευκός κυπρίνος, που καλλιεργείται σε φράγματα με εξειδικευμένες λεκάνες καλλιέργειας. Θα πρέπει να αναφερθεί εδώ ότι συγκεκριμένοι τύποι ιχθύων χρησιμοποιούνται για εξειδικευμένες λειτουργίες, όπως για παράδειγμα ο λευκός οξύρρυγχος χρησιμοποιείται κυρίως για βιολογικό έλεγχο σε υδάτινα σώματα για χρήση πόσιμου νερού και ο λευκός κυπρίνος χρησιμοποιείται κυρίως σε δεξαμενές με την ανάγκη ελέγχου της υψηλότερης υδρόβιας βλάστησης. Η εκτροφή πέστροφας κυριάρχησε την περίοδο 2013-2019, με ετήσια παραγωγή που κυμαινόταν από 2.500 έως 4.800 τόνους. Η παραγόμενη ποσότητα της πέστροφας σε όλα τα είδη της αντιπροσώπευε το 27,1% της συνολικής παραγωγής ιχθυοκαλλιέργειας. Η παραγωγή της ιριδίζουσας πέστροφας προσέγγισε τις 80 εκμεταλλεύσεις, οι οποίες αντιπροσωπεύουν ένα τμήμα του 17% όλων των ενεργών εκμεταλλεύσεων μέχρι το 2019. Η καλλιέργειά της πραγματοποιείται κυρίως σε τσιμεντένιες λεκάνες (με παροχή νερού ποταμού ή πηγής) και σε εκμεταλλεύσεις κλωβών (σε ορεινά και ημιορεινά φράγματα). Οι λεκάνες γης για παραγωγή χρησιμοποιούν περιορισμένο αριθμό αγροκτημάτων. Η απόκτηση χαβιαριού, η επώασή του και η εκτροφή μικρών ψαριών οργανώνεται σε μικρό αριθμό εκτάσεων (το 2019, μόνο σε 9). Αυτό καθιστά αναγκαία μια σημαντική ετήσια εισαγωγή χαβιαριού από το εξωτερικό για τις ανάγκες των εκμεταλλεύσεων σε κλωβούς.

Επισημαίνεται ότι παραδοσιακά, η παραγωγή ιριδίζουσας πέστροφας έχει επικεντρωθεί σε ψάρια μεγέθους αγοράς που πληρούν την αρχή «ένα ψάρι, ένα γεύμα» (250-350 g). Τα τελευταία χρόνια όμως έχει καθιερωθεί η παραγωγή ψαριών μεγαλύτερου βάρους, που διακρίνονται από τον χρωματισμό της σάρκας που είναι χαρακτηριστικός των άγριων ειδών σολομού, εξ ου και έχουν αποκτήσει δημοτικότητα στην αγορά με την ονομασία «σολομός πέστροφα».

Σύμφωνα με στοιχεία της Εκτελεστικής Υπηρεσίας Αλιείας και Ιχθυοκαλλιέργειας (ΕΑΦΑ), το 2021 τα συνολικά αλιεύματα ψαριών και άλλων υδρόβιων οργανισμών από εμπορική αλιεία στη χώρα αυξήθηκαν κατά 43,1% σε ετήσια βάση, έως και 9.010,3 τόνους, εκ των



οποίων 8.920,5 τόνοι αλιεύτηκαν στη Μαύρη Θάλασσα και 89,8 τόνοι στον ποταμό Δούναβη. Σε σύγκριση με το 2020, τα αλιεύματα στη Μαύρη Θάλασσα αυξήθηκαν κατά 43,2% και στον ποταμό Δούναβη κατά 29,8%.

**Συνολικά αλιεύματα ψαριών και άλλων υδρόβιων οργανισμών στη χώρα ανά λεκάνες νερού, σε τόνους (2018-2021)**

	2018	2019	2020	2021	Μεταβολή 2021/2020
<b>Ψάρια στη Μαύρη Θάλασσα, συμπεριλαμβανομένων (1,2,3)</b>	<b>8,467.1</b>	<b>10,629.7</b>	<b>6,228.1</b>	<b>8,920.5</b>	<b>43.2%</b>
1.Είδη αλμυρού νερού	4,007.1	5,513.3	3418.7	5,783.7	71.8%
2.Διαδρομικά ψάρια <sup>1</sup> , Φρίσσα του Πόντου	10.3	25.6	15.8	22.6	42.6%
3. Όστρακα του Θωμά, μύδια και γαρίδες	4,449.6	4,222.9	2,794.5	3,034.2	8.2%
<b>Ψάρια στο Δούναβη, συμπεριλαμβανομένων (1,2,3)</b>	<b>53.52</b>	<b>60.75</b>	<b>69.21</b>	<b>89.8</b>	<b>29.8%</b>
1.Ψάρια γλυκού νερού	49.1	57.4	67.2	86.2	28.4%
2.Διαδρομικά ψάρια, Φρίσσα του Πόντου	0.5	2.6	0.7	1.9	192.8%
3.Άλλοι υδρόβιοι οργανισμοί	4	0.7	1.4	1.7	20.7%
<b>Σύνολο αλιείας ψαριών και άλλων υδρόβιων οργανισμών</b>	<b>8,520.6</b>	<b>10,330.4</b>	<b>6,297.3</b>	<b>9,010.3</b>	<b>43.1%</b>

Πηγή: ΕΑΦΑ<sup>2</sup>, επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Σόφιας

Η συνολική ποσότητα θαλάσσιων ειδών και ψαριών που αλιεύθηκαν το 2021 ήταν 5.873,7 τόνοι, με 2.454,9 τόνους, ήτοι κατά 71,8% περισσότερο σε σχέση με το 2020. Παραδοσιακά, το σημαντικότερο αλιεύμα είναι η παπαλίνα, της οποίας η αλίευση αυξήθηκε κατά 1.856,1 τόνους εν σχέσει με το προηγούμενο έτος, ανερχόμενη στους 3.478 τόνους. Μεταξύ των

<sup>1</sup> Τα αναδρομικά ψάρια περνούν το μεγαλύτερο μέρος της ενήλικης ζωής τους στη θάλασσα, αλλά πρέπει να επιστρέψουν στο γλυκό νερό για να γεννήσουν. Τα καταδρομικά ψάρια ζουν το μεγαλύτερο μέρος της ενήλικης ζωής τους σε γλυκό νερό, αλλά πρέπει να επιστρέψουν στο αλμυρό νερό για να γεννήσουν. Συλλογικά αυτές οι δύο ομάδες αναφέρονται μερικές φορές ως διάδρομες.

<sup>2</sup> Ο Εκτελεστικός Οργανισμός Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (Executive Agency for Fisheries and Aquaculture) ασχολείται με δραστηριότητες που σχετίζονται με την αλιεία στο πλαίσιο της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), την κρατική εποπτεία και τον έλεγχο των αλιευτικών δραστηριοτήτων στα αλιευτικά ύδατα.



άλλων ειδών ψαριών της Μαύρης Θάλασσας, σημαντικά αλιεύματα αναφέρθηκαν για τον γαύρο - 1.176,8 τόνοι, το μπαρμπούνι της Μαύρης Θάλασσας - 445,4 τόνους και το σαφρίδι - 274,1 τόνους. Το καλκάνι ανήλθε στους 70,4 τόνους, που είναι το 94% της ποσόστωσης που έχει καθοριστεί για τη χώρα, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/110 του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2022. Τα όστρακα, που αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος των αλιευμάτων υδρόβιων οργανισμών στη Μαύρη Θάλασσα, μειώθηκαν κατά 21% σε ετήσια βάση. Ταυτόχρονα, η αλίευση αχιβάδας της Μαύρης Θάλασσας διπλασιάστηκε, σε 97,8 τόνους, και της λευκής αχιβάδας αυξήθηκαν κατά 64%, ανερχόμενη σε 758,1 τόνους. Το 2021, τα αλιεύματα διαδρομικών ειδών ψαριών (Pontic shad) στη Μαύρη Θάλασσα ανήλθαν σε 22,6 τόνους, κατά 42,6% περισσότερα σε ετήσια βάση.

Το σύνολο των αλιευμάτων στον Δούναβη το 2021 περιλαμβάνει 86,2 τόνους ψάρια γλυκού νερού, 1,9 τόνους -διαδρομικά είδη ψαριών και 1,7 τόνους άλλους υδρόβιους οργανισμούς. Σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, σημειώθηκε αύξηση των αλιευμάτων ψαριών γλυκού νερού κατά 28,4%. Τα σημαντικότερα αλιεύματα αναφέρθηκαν για τον ασημένιο κυπρίνο - 14,7 τόνους, τον κυπρίνο - 11,9 τόνους, τη μπάρα - 7,7 τόνους και το ευρωπαϊκό γατόψαρο - 5,7 τόνους.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΑΦΑ (Executive Agency for Fisheries and Aquaculture), μέχρι το τέλος του 2021 υπήρχαν συνολικά 745 ενεργές μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας στη χώρα. Από αυτές οι 722 αφορούσαν ιχθυοκαλλιέργεια γλυκού νερού και οι 23 σε θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια. Το 2021, η συνολική παραγωγή ιχθυοκαλλιέργειας σε εξειδικευμένες κατηγορίες ανήλθε σε 15.173,7 τόνους - 0,8% πάνω από το προηγούμενο έτος.

### **Αλίευση ψαριών και άλλων υδρόβιων οργανισμών από εμπορικούς αλιευτικούς φορείς το 2022, σε τόνους**

	<b>Είδη ψαριών/υδρόβιων οργανισμών</b>	<b>Αλιεύτηκαν</b>	<b>Έτος 2022</b>	<b>Έτος 2021</b>
	<b>Ποταμός Δούναβης</b>			
1	Τσιρώνι /Rutilus rutilus/	0,005	0,005	0,002
2	Γελάρτζα/ /Chalcalburnus chalcoides/	0,511	0,511	0,093
3	Χορτοκυπρίνος /Ctenopharingodon idella/	1,628	1,647	2,840
4	Ασημοκυπρίνος/Hyporhthalmichthys molitrix/	3,366	3,372	6,561





5	Κυπρίνος / <i>Barbus barbus</i> /	5,462	5,462	7,733
6	Ποταμολάβρακο/ / <i>Sander lucioperca</i> / <i>Stizostedion lucioperca</i> /	2,472	2,472	4,359
7	Κυπρίνος πεταλούδα / <i>Carassius carassius</i> /	0,135	0,135	13,140
8	Φρίσσα του Πόντου / <i>Caspialosa pontica</i> / <i>Alosa pontica</i> /	0,848	0,848	1,924
9	Θρακικός βάρβος / <i>Barbus cyclolepis</i> /	0,039	0,039	0,150
10	Τσιπούρα Μαύρης Θάλασσας / <i>Vimba vimba</i> /	1,874	1,890	2,566
11	Λευκίσκος / <i>Leuciscus idus</i> /	0,008	0,008	
12	Αβραμίδα / <i>Abramis brama</i> /	4,139	4,152	6,079
13	Γωβιός / <i>Gobiidae</i> /	0,021	0,021	
14	Μαρμαροκυπρίνος / <i>Aristichthys nobilis</i> /	3,430	3,430	3,283
15	Ασπρογρίβαδο / <i>Aspius aspius</i> /	0,767	0,767	1,118
16	Ποταμίσιος κέφαλος / <i>Leuciscus cephalus</i> /	0,025	0,025	0,190
17	Πέρκα ποταμίσις / <i>Perca fluviatilis</i> /	0,022	0,022	0,240
18	Σπάθα/ <i>Pelecus cultratus</i> /	0,005	0,005	0,008
19	Σύρτης/ <i>Chondrostoma nasus</i> /	0,920	0,920	0,934
20	Γουλιανός / <i>Sillurus glanis</i> /	3,682	3,682	5,673
21	Καμμάρος/ <i>Astacus leptodactylus</i> /	0,070	0,070	1,510
22	Ασημένιο καρακούντα / <i>Carassius sp.</i> /	10,126	10,128	14,744
23	Λευκίσκος ο αλβούρνος / <i>Alburnus alburnus</i> /	1,418	1,418	3,531
24	Κοκκινοφτέρα/ <i>Scardinius erythrophthalmus</i> /	0,024	0,024	0,038
25	Κοινός κυπρίνος / <i>Cyprinus carpio</i> /	6,607	6,622	11,875
26	Τούρνα / <i>Esox lucius</i> /	0,154	0,154	0,578
27	Άλλα	0,020	0,020	0,445
	<b>Σύνολο για τον ποταμό Δούναβη</b>	<b>47,778</b>	<b>47,849</b>	<b>89.813</b>
	<b>Μαύρη Θάλασσα</b>			
1	Αθερίνα / <i>Atherina spp.</i> /	15,925	15,925	28,603
2	Μύα μακρύλαιμος / <i>Mya arenaria</i> /	336,843	336,985	758.091
3	Θαλάσσια σκουλήκια	0,004	0,004	0,005
4	Ζαργάνα <i>Belone belone</i> /	1,159	1,159	3,608
5	Γάστρος / <i>Liza saliens</i> /	2,077	2,077	1,743



6	Καλκάνι / <i>Psetta maxima</i> /	54,678	54,916	70,376
7	Φρίσσα του Πόντου / <i>Caspialosa pontica</i> / <i>Alosa pontica</i> /	6,834	6,834	22,580
8	Μπαρμπούνι / <i>Mugil soiyu</i> /	0,224	0,224	0,233
9	Λαβράκι/ <i>Morone labrax</i> /	0,032	0,032	0,292
10	Γοφάρι / <i>Pomatomus saltatrix</i> /	513,232	513,232	302,107
11	Σαλάχι / <i>Dasyatis pastinaca</i> /	0,675	0,677	3,512
12	Καλκανόβατος / <i>Raja clavata</i> /	16,840	16,840	17,565
13	Πεσκανδρίτσα / <i>Lophius piscatorius</i> /	0,167	0,167	0,535
14	Ζαγκίος / <i>Solea nasuta</i> /	0,005	0,005	0,002
15	Κέφαλος / <i>Mugil cephalus</i> /	5,564	5,564	4,926
16	Πετροκάβουρας / <i>Eriphia verrucosa</i> /	0,0277	0,028	0,293
17	Παλαμίδα / <i>Sarda sarda</i> /	44,816	44,816	1,483
18	Πλευρονήκτης/ <i>Platichthys flesus luscus</i> /	0,124	0,124	0,044
19	Κεφαλόπουλο, μπάφα / <i>Liza aurata</i> /	0,285	0,285	0,970
20	Γωβιός / <i>Gobiidae</i> /	17,273	17,273	32,431
21	Γαρίδες άμμου / <i>Crangon sp.</i> /	1,152	1,152	1,568
22	Όστρακο του Θωμά/ <i>Rapa whelk</i> /	2165,195	2165,195	2,166.424
23	Σαρδέλα / <i>Sardina pilchardus</i> /	4,220	4,220	0,003
24	Ασπροσαύριδο / <i>Trachurus mediterraneus ponticus</i> /	194,497	194,597	274,081
25	Μαρίδα / <i>Spicara spp.</i> /	0,012	0,012	
26	Γάβρος / <i>Engraulis encrasicolus ponticus</i> /	152,795	152,795	1.176.787
27	Παπαλίνα/ / <i>Sprattus sprattus sulinus</i> /	1560,979	1560,979	3,478.799
28	Μεσογειακό μύδι / <i>Mytilus galloprovincialis</i> /	224,700	224,815	97,826
29	Μπαρμπούνι/ <i>Mullus barbatus ponticus</i> /	181,003	181,003	445,406
30	Ακανθίας / <i>Squalus acanthias</i> /	17,129	17,129	19,652
31	Μερλάγκος / <i>Merlangius merlangus euxinus</i> /	27,665	27,665	10,198
32	Σκουμπρι/ <i>Scomber scombrus</i> /	0,010	0,010	
33	Άλλα	0,114	0,114	
	<b>Σύνολο για τη Μαύρη Θάλασσα</b>	<b>5546,256</b>	<b>5546,870</b>	<b>8,920.457</b>

Πηγή: EAFA, επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Σόφιας



Για το 2022, ενώ παρατηρείται μείωση στην αλίευση στην πλειοψηφία των ψαριών (όπως κυπρίνοι, καλκάνια, ασπροσαύριδο), σημειώθηκε εκρηκτική αύξηση σε ψάρια όπως το γοφάρι, η παλαμίδα, ο μερλάγκος και το Μεσογειακό μύδι.

<b>Αλίευση καλκανιών για το 2022 –Τάξεις μεγεθών</b>	
Ομάδα μεγεθών	Αλίευση σε κιλά
Καλκάνι μέχρι 50 cm	40573
Καλκάνι από 50 cm μέχρι 60 cm	10200
Καλκάνι από 60 μέχρι 80 εκ.	2842
Καλκάνι πάνω από 80 εκ.	1301
<b>Σύνολο</b>	<b>54916</b>

Αναφορικά με το καλκάνι, σημειώνεται σημαντική μείωση καθώς το 2021 αλιεύτηκαν 70.376 κιλά, ενώ το 2022 μόλις 54.916.

#### Ανά ψαριά το 2022

	<b>Είδη ψαριών/υδρόβιων οργανισμών</b>	Κωδικός	Αλίευση σε κιλά
1	Σαλάχι / <i>Dasyatis pastinaca</i> /	JDP	20,0
2	Καλκανόβατος / <i>Raja clavata</i> /	RJC	7898,0
		<b>Σύνολο</b>	<b>7918,0</b>

#### Παραγωγή ψαριών και υδρόβιων οργανισμών σε ιχθυοτροφεία, σε τόνους

<b>Είδος ψαριού</b>	<b>Αριθμός αποθεμάτων</b>	<b>Συνολικό βάρος σε τόνους</b>	<b>Ψάρια για κατανάλωση (τόνοι)</b>	<b>Συνολικό βάρος (τόνοι)</b>
Αφρικανικό γατόψαρο	68534	73,78	168,75	242,52
Τσιρώνι	0	0	2,4	2,4
Υβρίδιο οξύρρυγχου και στέρνας	0	0	0,3	0,3
Αλβούρνος	0	0	0,55	0,55
Χορτοκυπρίνος	1114306	164,44	211,41	375,85
Ποταμολάβρακο	46060	7,5	43,74	51,24
Ασημοκυπρίνος	173260	61,12	107,8	168,92
Πολύδοντας	78530	44,15	126,25	170,39
Άλλα	0	0	1,6	1,6
Άλλα υβρίδια από την	28850	0,71	59,57	60,28



οικογένεια οξύρρυγχων				
Ιριδίζουσα πέστροφα	24688013	764,4	4259,31	5023,71
Καραβίδα	500	0,01	5,1	5,11
Άλγεις	0	0	10,32	10,32
Κυπρίνος πεταλούδα	0	0	2,25	2,25
Γατόψαρο ποταμού	0	0	11,05	11,05
Γλήγι	1100	0,09	0,69	0,77
Οξύρρυγχος Beluga	0	0	59,28	59,28
Κοινή γαρίδα	0	0	22,51	22,51
Κοινός κυπρίνος	0	0	6,13	6,13
Στέρλετ/στουριόνι	0	0	0,25	0,25
Μαρμαροκυπρίνος	1173928	262,98	994,71	1257,69
Ευρωπαϊκή πέρκα	0	0	1,86	1,86
Αστακός	0	0	0,2	0,2
Καφέ πέστροφα	326839	37,13	9,87	47
Ρωσικός οξύρρυγχος	40948	1,54	595,03	596,57
Σιβηρικός οξύρρυγχος	0	0	31,02	31,02
Πέστροφα	90680	1,18	0,1	1,28
Σύρτης	0	0	0,91	0,91
Γατόψαρο	118376	28,87	136,22	165,09
Ασημένια πέστροφα	16355	2,65	258,6	261,25
Τιλάπια	140	0,06	0,25	0,31
Σίρκο του Δούναβη	0	0	7,29	7,29
Κοκκινοφτέρα	0	0	12,15	12,15
Μαύρος κυπρίνος	25000	0,75	0,52	1,27
Μεσογειακό μύδι	0	0	2422,11	2422,11
Οξύρρυγχος	0	0	0,41	0,41
Κυπρίνος	3755555	959,53	3016,36	3975,89
Λούτσος	7610	4,99	11,99	16,98
<b>Σύνολο</b>	<b>31754584</b>	<b>2415,88</b>	<b>12598,86</b>	<b>15014,71</b>

Πηγή: ΕΑΦΑ, επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Σόφιας

Για το 2022, όσον αφορά την παραγωγή ψαριών και υδρόβιων οργανισμών σε ιχθυοτροφεία, σημαντικός αριθμός παραγωγής καταγράφεται στους κυπρίνους, τους μαρμαροκυπρίνους, τις ιριδίζουσες πέστροφες, τα γατόψαρα και τις πέστροφες.



### **B.3 Τεχνολογία παραγωγής**

Η συνολική παραγωγή ψαριών προέρχεται από δύο κύριες πηγές-την εμπορική αλιεία και την ιχθυοκαλλιέργεια. Η εμπορική αλιεία με τη σειρά της χωρίζεται σε θαλάσσια αλιεία στη Μαύρη Θάλασσα και την αλιεία γλυκών υδάτων στο Δούναβη και σε άλλα ύδατα εσωτερικά της χώρας. Η εμπορική αλιεία στη Μαύρη Θάλασσα και στο Δούναβη γίνεται με αλιευτικά εργαλεία από ξηρά και σκάφη, τα οποία ποικίλλουν σε μέγεθος (σκάφη 6 μέτρα, 12 μέτρα, 18 μέτρα, 24 μέτρα και πάνω από 24 μέτρα). Τα αλιευτικά σκάφη που δραστηριοποιούνται στον ποταμό Δούναβη έχουν συνήθως μήκος 6-7 μέτρα. Στα τέλη του 2021, ο βουλγαρικός αλιευτικός στόλος που δραστηριοποιείται στη Μαύρη Θάλασσα περιελάμβανε περίπου 2000 αλιευτικά σκάφη συνολικής χωρητικότητας 6.000 τόνων και ισχύς κινητήρα 55.000kW. Εξ αυτών, το 95% των σκαφών είναι μικρότερα από 12 μέτρα. Σημειώνεται ότι η μέση ηλικία των αλιευτικών σκαφών είναι 23 έτη.

Η αλιεία στο Δούναβη γίνεται αποκλειστικά από ιδιώτες, εξοπλισμένους με άδειες για εμπορική αλιεία που εκδίδονται από την Εκτελεστική Υπηρεσία Αλιείας και Ιχθυοκαλλιέργειας. Κατά μέσο όρο, περίπου 2.000 άτομα ετησίως, ανήκουν στο 60% αυτών που η αλιεία είναι η κύρια ασχολία τους, παρέχοντας περισσότερο από το 70% του εισοδήματός τους. Ένα επιπλέον 20% είναι αλιείς μερικής απασχόλησης που λαμβάνουν λιγότερο από το 50% του εισοδήματός τους από την αλιεία.

### **B.4 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής**

Για την ανάπτυξη του κλάδου της ιχθυοκαλλιέργειας είναι απαραίτητη η επιτυχής προσαρμογή του τομέα, προκειμένου να εφαρμοστούν αποτελεσματικά οι απαιτήσεις της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να τονώσουν την επέκταση της παραγωγής ψαριών και αλιευτικών προϊόντων και να στοχεύσουν στις αγορές του εξωτερικού. Θα μπορούσε επίσης να σημειωθεί ότι συνολικά η ισχύουσα νομοθεσία στον τομέα έχει εναρμονιστεί όσον αφορά την εκτροφή, την επεξεργασία και την εμπορία ψαριών και άλλων υδρόβιων οργανισμών. Η ανάπτυξη της ιχθυοκαλλιέργειας στη Βουλγαρία εξαρτάται από την επιτυχή εφαρμογή αποτελεσματικών τεχνολογιών, την καινοτομία και τον εκσυγχρονισμό, από την καλή αλληλεπίδραση μεταξύ ιχθυοκαλλιεργητών και ερευνητικών ιδρυμάτων και από προηγμένα συστήματα πληροφοριών.



## Γ. ΖΗΤΗΣΗ

### Γ.1 Μέγεθος αγοράς/ τμήματα αγοράς

Τα ψάρια και τα προϊόντα που προέρχονται από ψάρια είναι δημοφιλή στους Βούλγαρους που κατοικούν στις πόλεις. Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα, μόνο το 1% των ενηλίκων κατοίκων των πόλεων δεν καταναλώνει ψάρια. Σε σύγκριση με τα ψάρια, άλλοι υδρόβιοι οργανισμοί και παράγωγα προϊόντα έχουν πολύ μικρότερο ενδιαφέρον για τους καταναλωτές. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι το αυγοτάραχο, τα μαλάκια και τα καρκινοειδή είναι πολύ δημοφιλή στη βουλγαρική αγορά. Περίπου το 35% των κατοίκων των αστικών περιοχών (και το 39% σε μικρότερες πόλεις) καταναλώνουν ψάρια μια φορά την εβδομάδα. Συνολικά, περισσότεροι από τους μισούς κατοίκους (54%) καταναλώνουν ψάρια τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα, το 77% 2-3 φορές το μήνα και το 89% τουλάχιστον μια φορά το μήνα. Υπογραμμίζεται ότι τα ψάρια και τα προϊόντα που προέρχονται από ψάρια καταναλώνονται περισσότερο από πιο εύπορους ανθρώπους σε ηλικία 34-60 ετών. Οι κάτοικοι της πρωτεύουσας καταναλώνουν πιο συχνά ψάρια (το 80% των ενηλίκων κατοίκων τρώει ψάρι πολλές φορές το μήνα ή και περισσότερο, σε σύγκριση με 75% για άλλες πόλεις). Ο κύριος χώρος κατανάλωσης ψαριών και προϊόντων ψαριού παραμένει το σπίτι, όπου συνολικά το 71% των κατοίκων των πόλεων καταναλώνει ψάρια και προϊόντα ψαριών στο σπίτι αρκετές φορές το μήνα. Το εγχώριο ψάρι είναι σχετικά δημοφιλές, καθώς περισσότεροι από τους μισούς κατοίκους δηλώνουν ότι το καταναλώνουν τουλάχιστον μια φορά το μήνα.

### Γ.2 Αγοραστική συμπεριφορά

Η κατά κεφαλήν κατανάλωση ψαριών στη Βουλγαρία βρίσκεται κάτω από το μέσο επίπεδο της ΕΕ. Σύμφωνα με στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου της Βουλγαρίας (NSI), η κατά κεφαλήν κατανάλωση ψαριού για το 2022 ανερχόταν περίπου στα 7,3 κιλά. Ωστόσο, ο αριθμός αυτός δεν περιλαμβάνει την κατανάλωση στους χώρους εστίασης. Η σωρευτική κατανάλωση κατά κεφαλήν, περιλαμβανομένης της κατανάλωσης στα εστιατόρια, υπολογίζεται κοντά στα 9 κιλά. Αν και η κατανάλωση παρέμεινε σταθερή τα τελευταία τρία χρόνια, οι προβλέψεις του κλάδου δείχνουν ότι θα αυξηθεί ελαφρά, παρά την αύξηση των



τιμών χονδρικής και λιανικής, λόγω της αύξησης των εισοδημάτων των καταναλωτών.

Τα ψάρια αγοράζονται φρέσκα ή κατεψυγμένα μια φορά την εβδομάδα ή πολλές φορές το μήνα και λιγότερα συχνά ως έτοιμο προς κατανάλωση προϊόν ή ως κονσέρβα. Μεταξύ των τύπων ψαριών που καταναλώνονται, το σκουμπρί κατέχει ηγετική θέση, καθώς καταναλώνεται από το ένα τρίτο των κατοίκων της χώρας. Η πέστροφα καταναλώνεται από το 15%, ο κυπρίνος βρίσκεται στην τρίτη θέση (έναν στους δέκα κατοίκους), ενώ μια σειρά άλλων ειδών (παπαλίνα, μερλούκιος, σολομός, τσιπούρα, τόνος, οστρακοειδή και λαβράκι) επέλεξαν το 2,5% με 6,5% των κατοίκων της χώρας. Σε πλαίσιο εξοικείωσης, η σαρδέλα και το σκουμπρί αποτελούν τα πιο γνωστά είδη ψαριών στη Βουλγαρία. Ο κυπρίνος, ο σολομός και ο τόνος ήταν επίσης στη λίστα των 10 πιο γνωστών ειδών στη χώρα.

Υπογραμμίζεται ότι η Βουλγαρία είναι η τελευταία στην κατανάλωση ψαριών και προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας στην ΕΕ με κατά κεφαλήν κατανάλωση 7,3 κιλά ετησίως, ενώ η μέση κατανάλωση για την υπόλοιπη ΕΕ είναι 24,3 κιλά.

### **Γ.3 Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης**

Αν και η κατανάλωση ψαριών και θαλασσινών στα βουλγαρικά νοικοκυριά παραμένει σχετικά μικρή (περίπου 7,3 κιλά), υπάρχουν αυξανόμενες ευκαιρίες για τους Έλληνες προμηθευτές στους τομείς των ξενοδοχείων και των εστιατορίων. Η συνεχώς διευρυνόμενη βιομηχανία εστιατορίων της Βουλγαρίας αποτελεί βασικό μοχλό αύξησης της ζήτησης ψαριών και θαλασσινών στη χώρα. Επισημαίνεται ότι οι Βούλγαροι εισαγωγείς επιδιώκουν να επεκτείνουν τις εισαγωγές ειδών ψαριών και θαλασσινών, ειδικά για προϊόντα μεσαίας αλλά και υψηλής αξίας.

Παρόλο που η αγορά ιχθυηρών στην Βουλγαρία δεν είναι τόσο δημοφιλής αρχίζει με τα χρόνια και παρουσιάζει αυξητικές τάσεις. Τα κυριότερα μέρη που θα βρει κανείς ιχθυηρά στην Βουλγαρία είναι σε μεγάλες αγορές, σε σουπερ μάρκετ καθώς σπανιότερα ο βούλγαρος θα ψωνίσει στην λαϊκή.

Σημειώνεται ότι τα ψάρια της Μαύρης Θάλασσας απέχουν πολύ από το να επαρκούν για να καλύψουν τις ανάγκες της τοπικής αγοράς και πάνω από το 75% των προϊόντων που καταναλώνεται στη χώρα εισάγεται. Ο συνολικός όγκος των ψαριών και όλων των άλλων



αλιευτικών προϊόντων που εισάγονται στη Βουλγαρία ανέρχεται σε περίπου 34.000 τόνους ετησίως, με το ένα τρίτο αυτής της ποσότητας να είναι σκουμπρί.

Το αυξημένο ενδιαφέρον για την κατανάλωση εισαγόμενων ψαριών επιβεβαιώθηκε μέσω ενός άρθρου και από την εταιρεία Alexfish - μία από τις κορυφαίες εμπορικές εταιρείες στην αγορά στον τομέα των ιχθυηρών.





## Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

### Δ.1 Ροές εμπορίου - εμπορικό ισοζύγιο κλάδου/προϊόντος

#### Δ.1.1. Εξαγωγές από Βουλγαρία

Η αξία των εξαγωγών της δασμολογικής κλάσης 03 «Ψάρια και μαλακόστρακα, μαλάκια και άλλα υδρόβια ασπόνδυλα» από τη Βουλγαρία ανήλθε συνολικά σε 48,2 εκ. € το 2022. Οι πωλήσεις της δασμολογικής κλάσης 03 από τη Βουλγαρία αυξήθηκαν κατά 4,78% σε σύγκριση με το 2021. Συγκεκριμένα, οι εξαγωγές της εν λόγω δασμολογικής κλάσης ανήλθαν στο 0,106 των συνολικών εξαγωγών από τη Βουλγαρία.

Η Βουλγαρία για το 2022 εξήγαγε «Ψάρια και μαλακόστρακα, μαλάκια και άλλα υδρόβια ασπόνδυλα» στις εξής χώρες:

- Ρουμανία με μερίδιο 34% (16,65 εκ. €)
- Σουηδία με μερίδιο 8,22% ( 4 εκ. €)
- Σερβία με μερίδιο 7,02% ( 3,41 εκ. €)
- Γαλλία με μερίδιο 6,36% ( 3,1 εκ. €)
- Ισπανία με μερίδιο 6,28% ( 3,05 εκ. €)
- ΗΠΑ με μερίδιο 4,77% ( 2,32 εκ. €)
- Κορέα με μερίδιο 4,58% ( 2,22 εκ. €)
- Ολλανδία με μερίδιο 4,38% ( 2,12 εκ. €)
- Ιαπωνία με μερίδιο 4,38% ( 2,12 εκ. €)
- Ελλάδα με μερίδιο 3,96% (1,92 εκ. €)

Η δομή των εξαγωγών της δασμολογικής κλάσης 03 από τη Βουλγαρία για το 2022 αντιπροσωπεύεται από τα παρακάτω προϊόντα:

- 25% ( 12,28 εκ. €): 0302- Ψάρια νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης 0304
- 19,5% (9,46 εκ. €): 0307- Μαλάκια, έστω και χωρισμένα από το κοχύλι τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Μαλακόστρακα καπνιστά, έστω και χωρίς το όστρακό τους, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) από μαλακόστρακα, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων



- 12,7% ( 6,22 εκ. €):0305- Ψάρια αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Ψάρια καπνιστά, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) ψαριών, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων
- 10,8% (5,27 εκ. €): 0304- Φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών (έστω και αλεσμένα), νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα
- 8,08% (3,93 εκ. €): 0303- Ψάρια κατεψυγμένα, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης 0304
- 6,95% (3,38 εκ. €): 0301- Ψάρια ζωντανά
- 2,61% (1,26 εκ. €): 0306- Μαλακόστρακα, έστω και χωρίς το όστρακό τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Μαλακόστρακα καπνιστά, έστω και χωρίς το όστρακό τους, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Μαλακόστρακα με το όστρακό τους, βρασμένα σε νερό ή ατμό, έστω και διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) μαλακοστράκων, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων

#### **Δ.1.2. Εισαγωγές προς Βουλγαρία**

Η αξία των εισαγωγών της δασμολογικής κλάσης 03 «Ψάρια και μαλακόστρακα, μαλάκια και άλλα υδρόβια ασπόνδυλα» προς τη Βουλγαρία ανήλθε συνολικά σε 121.9 εκ. € το 2022. Οι πωλήσεις της δασμολογικής κλάσης 03 προς τη Βουλγαρία αυξήθηκαν κατά 13,9% σε σύγκριση με το 2021. Συγκεκριμένα, οι εισαγωγές της εν λόγω δασμολογικής κλάσης ανήλθαν στο 0,231 των συνολικών εισαγωγών από τη Βουλγαρία.

Η Βουλγαρία για το 2022 εισήγαγε «Ψάρια και μαλακόστρακα, μαλάκια και άλλα υδρόβια ασπόνδυλα» από τις εξής χώρες:

- Ελλάδα με μερίδιο 16,5% (20,02 εκ. €)
- Ισπανία με μερίδιο 13% (15,92 εκ. €)
- Δανία με μερίδιο 12,6% (15,47 εκ. €)
- Ολλανδία με μερίδιο 9,46% ( 11,55 εκ. €)
- Σουηδία με μερίδιο 6,22% ( 7,6 εκ. €)
- Τουρκία με μερίδιο 4,91% (6 εκ. €)
- Τσεχία με μερίδιο 4,4% ( 5,4 εκ. €)



- Καναδάς με μερίδιο 4,4% ( 5,4 εκ. €)
- Ρουμανία με μερίδιο 3,51% ( 4,3 εκ. €)
- Νορβηγία με μερίδιο 2,95% ( 3,6 εκ. €)

Η δομή των εισαγωγών της δασμολογικής κλάσης 03 προς τη Βουλγαρία για το 2022 αντιπροσωπεύεται από τα παρακάτω προϊόντα:

- 29% (36,4 εκ. €): 0303- Ψάρια κατεψυγμένα, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης 0304
- 22% ( 27,3 εκ. €): 0302- Ψάρια νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης 0304
- 15,5% ( 19,1 εκ. €): 0306- Μαλακόστρακα, έστω και χωρίς το όστρακό τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Μαλακόστρακα καπνιστά, έστω και χωρίς το όστρακό τους, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Μαλακόστρακα με το όστρακό τους, βρασμένα σε νερό ή ατμό, έστω και διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) μαλακοστράκων, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων
- 15,2% (18,2 εκ. €): 0304- Φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών (έστω και αλεσμένα), νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα
- 6,16% ( 7,55 εκ. €): 0307- Μαλάκια, έστω και χωρισμένα από το κοχύλι τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Μαλακόστρακα καπνιστά, έστω και χωρίς το όστρακό τους, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) από μαλακόστρακα, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων
- 3,67% (4,49 εκ. €): 0305- Ψάρια αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Ψάρια καπνιστά, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) ψαριών, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων
- 2,54% ( 3,11 εκ. €): 0301- Ψάρια ζωντανά



## Δ.2 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών με Ελλάδα

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	0301'	Ψάρια ζωντανά	204.938	8.745
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	0302'	Ψάρια νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης 0304	372.752	83.374
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	0303'	Ψάρια κατεψυγμένα, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης 0304	56.229	19.434
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	0304'	Φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών (έστω και αλεσμένα), νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα	193.729	13.479
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	0305'	Ψάρια αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Ψάρια καπνιστά, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος	1.365.280	81.526
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	0306'	Μαλακόστρακα, έστω και χωρίς το όστρακό τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Μαλακόστρακα καπνιστά, έστω και χωρίς το όστρακό τους, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Μαλακόστρακα με το όστρακό τους, βρασμένα σε νερό ή ατμό, έστω και διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) μαλακοστράκων, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων	17.639	2.233
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	0307'	Μαλάκια, έστω και χωρισμένα από το κοχύλι τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Μαλακόστρακα καπνιστά, έστω και χωρίς το όστρακό τους, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος	623.384	433.041
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	0308'	Ασπόνδυλα υδρόβια, άλλα από τα μαλακόστρακα και τα μαλάκια, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Ασπόνδυλα υδρόβια καπνιστά, άλλα από τα μαλακόστρακα και τα μαλάκια, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Αλεύρια, σκόνες και	886	68



		συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) ασπόνδυλων υδρόβιων άλλων από τα μαλακόστρακα και τα μαλάκια, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων	
--	--	---	--

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Για το 2022, όσον αφορά στην εισαγωγή ιχθυηρών από τη Βουλγαρία, ως μεγαλύτερη εισαγωγή καταγράφεται η εισαγωγή αποξηραμένων/καπνιστών ψαριών (1,3 εκ. €) και ακολουθούν τα νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη ψάρια (620 χιλ. €).

ΕΞΑΓΩΓΕΣ	0301'	Ψάρια ζωντανά	91.364	21.528
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	0302'	Ψάρια νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης 0304	16.561.973	3.181.317
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	0303'	Ψάρια κατεψυγμένα, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης 0304	377.089	102.819
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	0304'	Φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών (έστω και αλεσμένα), νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα	148.778	25.175
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	0305'	Ψάρια αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Ψάρια καπνιστά, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος	28.268	4.947
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	0306'	Μαλακόστρακα, έστω και χωρίς το όστρακό τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Μαλακόστρακα καπνιστά, έστω και χωρίς το όστρακό τους, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Μαλακόστρακα με το όστρακό τους, βρασμένα σε νερό ή ατμό, έστω και διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) μαλακοστράκων, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων	1.086.205	142.711
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	0307'	Μαλάκια, έστω και χωρισμένα από το κοχύλι τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Μαλακόστρακα καπνιστά, έστω και χωρίς το όστρακό τους, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος	3.228.563	1.361.741
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	0309'	Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με	31	4



		μορφή σβόλων (πελέτες) ψαριών, μαλακοστράκων, μαλακίων και άλλων ασπόνδυλων υδρόβιων, κατάλληλα για τη διατροφή του ανθρώπου		
--	--	--	--	--

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Για το 2022, όσον αφορά στην εξαγωγή ιχθυηρών στη Βουλγαρία, ως μεγαλύτερη εξαγωγή καταγράφεται η εξαγωγή νωπών ψαριών (16,5 εκ. €) και ακολουθούν τα μαλάκια (3,2 εκ. €).



## **E. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ**

### **E.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου**

Το Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Δασών της Βουλγαρίας είναι το κρατικό όργανο που εφαρμόζει ενιαία κρατική πολιτική στον αγροτικό τομέα, όπου και διαχειρίζεται, συντονίζει και ελέγχει την κρατική πολιτική στον τομέα της γεωργίας, της αλιείας και της ιχθυοκαλλιέργειας, της δασοκομίας και του κυνηγιού. Η ΕΑΦΑ (Executive Agency for Fisheries and Aquaculture- Εκτελεστικός Οργανισμός Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας ) υπό τον Υπουργό Γεωργίας, Τροφίμων και Δασών είναι εκτελεστικό όργανο της κεντρικής διοίκησης τόσο για την εφαρμογή της Εθνικής πολιτικής αλιείας και ιχθυοκαλλιέργειας όσο και για την εφαρμογή του νόμου περί αλιείας και ιχθυοκαλλιέργειας. Ο εν λόγω Οργανισμός χρηματοδοτείται από τον εθνικό προϋπολογισμό, καθώς και την είσπραξη αποζημιώσεων για ζημίες που προκαλούνται σε ψάρια και άλλους υδάτινους οργανισμούς. Υπάρχουν 4 εδαφικές μονάδες της ΕΑΦΑ σε όλη τη χώρα. Επιπλέον, υπάρχουν και άλλες δομές του Υπουργείου Γεωργίας, Τροφίμων και Δασών, που υποστηρίζουν τις βασικές δραστηριότητες του Οργανισμού. Στον κλάδο δραστηριοποιούνται δύο κύριες ενώσεις, η Ένωση «Black Sea Sunrise» και η «Ένωση παραγωγών αλιευτικών προϊόντων» (BG FISH), που εκπροσωπούν τους ιχθυοπαραγωγούς και προστατεύουν τα εμπορικά, κοινωνικά και όλα τα άλλα επαγγελματικά δικαιώματα των μελών της.



## **Z. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ**

### **Z.1 Προοπτικές ελληνικών προϊόντων**

Παρόλο που η κατανάλωση ψαριών στη Βουλγαρία, βρίσκεται κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, το επίπεδο κατανάλωσης αυξήθηκε ελαφρά τα τελευταία πέντε χρόνια και οι προβλέψεις του κλάδου δείχνουν ότι θα συνεχίσει να αυξάνεται, λόγω της αύξησης των εισοδημάτων των καταναλωτών και της αυξανόμενης ζήτησης για υγιεινά τρόφιμα, παρά τις αυξανόμενες τιμές χονδρικής και λιανικής για ψάρια και αλιευτικά προϊόντα.

Δεδομένων των ήδη σημαντικών εισαγωγών ψαριών στη χώρα, με την αύξηση κατανάλωσης ψαριών στη Βουλγαρία, θεωρείται ότι θα αυξηθεί και το μερίδιο εξαγωγών ελληνικών ψαριών στη Βουλγαρική αγορά. Η ήδη διαδεδομένη ελληνική γαστριμαργία στη Βουλγαρική αγορά εξαιτίας της ολοένα αυξανόμενης τουριστικής κίνησης από εύπορους Βούλγαρους, ιδιαίτερα στην περιοχή της Βόρειας Ελλάδας, έχει οδηγήσει σε αλλαγή των διατροφικών προτύπων του μέσου αστού της Βουλγαρικής κοινωνίας. Προϊόντα ιχθυοπαραγωγής όπως τσιπούρα, λαβράκι, φαγκρί, πέστροφα, συναγρίδα, στύρα, χταπόδι, όστρακα, μαλάκια κ.ο.κ. έχουν αποκτήσει μεγάλη ζήτηση στην εδώ αγορά και ιδιαίτερα στα μεγάλα και πιο εύπορα αστικά κέντρα της χώρας, όπως Σόφια, Βάρνα, Μπουργκάς και Φιλιππούπολη. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι σε όποιο γνωστό εστιατόριο που εξειδικεύεται στη ψαροφαγία πάει κανείς στη Σόφια, σε περίοπτη θέση στον κατάλογο αναφέρονται όλα τα παραπάνω ιχθυηρά με σήμανση ότι προέρχονται από την Ελλάδα και ότι είναι φρέσκα. Παράλληλα, στον κατάλογο κρασιών των εστιατορίων έχουν αρχίσει να κάνουν την εμφάνισή τους «ετικέτες» που ταιριάζουν με θαλασσινά εδέσματα.

Επισημαίνεται ότι στις 5 Οκτωβρίου 2022, στο εστιατόριο "Toscana in Bougana" στην Σόφια έλαβε χώρα επιχειρηματική εκδήλωση προώθησης ελληνικών αλιευμάτων, πιο συγκεκριμένα των προϊόντων τσιπούρα, λαβράκι και μύδια προέλευσης περιοχής Καβάλας, υπό την οργανωτική μέριμνα και εποπτεία της Περιφερειακής Ενότητας Καβάλας και του Επιμελητηρίου Καβάλας. Συμμετείχαν εκπρόσωποι του Επιμελητηρίου Καβάλας, επιχειρηματίες του κλάδου αλιευμάτων από την περιοχή της Καβάλας, προσκεκλημένοι βούλγαροι επιχειρηματίες από μεγάλες αλυσίδες λιανικής της Βουλγαρίας (π.χ. super market Fantastico) και τοπικοί διανομείς του κλάδου τροφίμων. Σημειώνεται ότι





νωρίτερα την ίδια ημέρα, Περιφερειακή Ενότητα και Επιμελητήριο Καβάλας συμμετείχαν με περίπτερο στην μεγάλη Διεθνή Έκθεση Τροφίμων και Ποτών της Σόφιας με τίτλο "InterFood & Drink 2022" (Έκθεσιακό Κέντρο "InterExpo Center"), όπου και είχαν την ευκαιρία να πραγματοποιήσουν επιχειρηματικές επαφές με επαγγελματίες του κλάδου τροφίμων. Η εκδήλωση διοργανώθηκε στο πλαίσιο της υλοποίησης του Προγράμματος της ΕΕ "ΕΣΠΑ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας 2014-2020" και η συγκεκριμένη πρωτοβουλία που αφορά την προώθηση των προϊόντων τσιπούρα, λαβράκι και μύδια είχε την ονομασία "SeaFoodFantastic" [<https://seafoodfantastic.eu/>].

Σημειώνουμε εν κατακλείδι ότι στην έκθεση Interfood & Drink στις 08-11.11.2023., στο περίπτερο Seafood Fantastic, παρουσιάστηκαν ελληνικές εταιρείες ιχθυηρών και είχε επίδειξη μαγειρικής με εδέσματα της ελληνικής θάλασσας (cooking show) καθόλη τη διάρκεια της έκθεσης. Η οργανωτική επιμέλεια αυτού του περιπτέρου έλαβε χώρα στο πλαίσιο της υλοποίησης του Προγράμματος της ΕΕ "ΕΣΠΑ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας 2014-2020" και η συγκεκριμένη πρωτοβουλία που αφορά την προώθηση των προϊόντων τσιπούρα, λαβράκι και μύδια είχε την ονομασία "SeaFoodFantastic" [<https://seafoodfantastic.eu/>].